

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.12>

УДК 339.96

Є. М. Ахромкін,

*д. е. н., професор, професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування, Державний університет
«Житомирська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4420-6265>

В. В. Вахлакова,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва,
Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4991-9996>

В. О. Кучменко,

*к. е. н., доцент, завідувач центру післядипломної освіти,
доцент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування,
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6018-2406>

МОНІТОРИНГ ПРОЄКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

E. Akhromkin,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Departments of Economic
Security, Public Management and Administration,
Zhytomyr State University "Zhytomyr Polytechnic"*

V. Vakhlakova,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economics and Entrepreneurship, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*

V. Kuchmenko,

*PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Center of Postgraduate Education,
Associate Professor of the Departments of Economic Security, Public Management and
Administration, Zhytomyr Polytechnic State University*

MONITORING OF INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE PROJECTS FOR THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

У статті досліджено проекти міжнародної технічної допомоги, яка надається Міністерству освіти і науки України протягом останніх років. Визначено, що проблематика спрямованості міжнародної технічної допомоги актуальна та передбачає проведення постійного моніторингу для виокремлення проектів, які мають найбільше або найменше фінансування, а також їх напрям. За результатами проведеного моніторингу було виокремлено 2 періоди: до початку війни та після 24-го лютого 2023 року. Побудовано рейтинг та групи проектів міжнародної технічної допомоги для МОН України, зареєстрованих в Секретаріаті Кабінету Міністрів України до початку війни та у воєнний час. Розкрито основні напрями проектів, які реалізуються у рамках міжнародної технічної допомоги та наголошено, що вона здійснювалась також після початку війни та орієнтована практично на ті ж самі цілі, що і до війни (освіта, відродження переміщених університетів, стажування освітян, економіка, соціальна політика, верховенство права, екологія, сталий розвиток, цифровізація, децентралізація тощо). Проведений моніторинг також дозволив визначити 4 групи проектів за обсягами фінансування, зокрема: групу лідерів проектів, групу мільйонних проектів, групу проектів з сотнями тисяч фінансування та групу проектів з десятками тисяч грошових одиниць фінансування. Заслужовує на уваги такий проект як – Національний Еразміс+ офіс в Україні, який має найбільший обсяг фінансування за весь період дослідження. Здійснений моніторинг проектів міжнародної технічної допомоги дозволяє упорядкувати їх за обсягом фінансування та звернути увагу всіх бенефіціарів на те, що проекти мають автентичну спрямованість, але Міністерство освіти і науки України має враховувати інтереси всіх стейкхолдерів, які не залучені до проектів у подальшій своїй роботі щодо залучення міжнародної технічної допомоги. Наголошено, що до реципієнтів окрім учнів, магістрів, науковців та фахівців відносяться школи, професійні училища, органи місцевого самоврядування, різні міністерства та відомства виконавчої влади, університети та інститути, державні та комунальні підприємства, громадські організації, фонди.

The article examines the projects of international technical assistance provided to the Ministry of Education and Science of Ukraine in recent years. It was determined that the issue of international technical assistance is relevant and requires constant monitoring to identify projects with the most or least funding, as well as their direction. According to the results of the conducted monitoring, 2 research periods were identified: before the start of the war and after the February 24, 2023. The ranking and groups of international technical assistance projects for the Ministry of Education and Culture of Ukraine, registered in the Secretariat of the Cabinet of Ministers of Ukraine before the start of the war and during wartime, were built. The main directions of the projects implemented within the framework of international technical assistance are revealed, and it is emphasized that the international technical assistance, which was implemented after the start of the war, is oriented towards almost the same goals as before the war (education, revival of displaced universities, internships, economy, social politics, rule of law, ecology, sustainable development, digitalization, decentralization, etc.). The conducted monitoring also made it possible to identify 4 groups of projects by the amount of funding, in particular: a group of project leaders, a group of million-dollar projects, a group of projects with hundreds of thousands of funding and a group of projects with tens of thousands of monetary units. A project such as the National Erasmus+ office in Ukraine, which has the largest amount of funding for the entire period of the study, is singled out. The monitoring of international technical assistance projects allows us to organize them according to the amount of funding and draw the attention of all beneficiaries to the fact that the projects have different orientations, but the Ministry of Education and Science of Ukraine must take into account the interests of all stakeholders who are not involved in the projects in their further work on international technical assistance help. It was emphasized that the recipients, except students, masters, scientists and specialists, include schools, vocational schools, local self-government bodies, various ministries and departments of the executive power, universities and institutes, state and communal enterprises, public organizations, foundations, etc.

Ключові слова: міжнародна технічна допомога, проєкти, моніторинг, рейтинг, групи, реципієнти.

Keywords: international technical assistance, projects, monitoring, rating, groups, recipients.

Постановка проблеми. Проблематика надання міжнародної технічної допомоги різним організаціям, установам, підприємствам з боку міжнародних донорів, завжди була актуальна та цікавила багатьох стейкхолдерів, які дотичні до освітнього та наукового процесів. Проте надання технічної допомоги міжнародного характеру актуалізувалася саме після війни, через те що дуже багато інфраструктурних об'єктів постраждали саме в системі Міністерства освіти та науки України. Після масштабного вторгнення Росії на терени України 24 лютого 2022 року, характер та спрямованість міжнародної технічної допомоги суттєво змінилась, що обумовлює необхідність аналізу та моніторингу проєктів, які надаються нашими донорами та доцільністю їх реалізації освітянами. Тому тема наукової статті актуальна та своєчасна, має практичну значущість, оскільки МОН України, як бенефіціар міжнародної технічної допомоги, має свою специфіку та особливості як залучення, так використання міжнародної технічної допомоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою надання та використання міжнародної технічної допомоги переймається багато науковців, практиків та експертів, бо це пов'язана з науковим обґрунтуванням доцільності та практичним використанням цих проєктів, що потребує їх ретельного аналізу з точки зору їх спрямованості та використання. Такі дослідження проводяться експертами як: Дугінець Г., Ніжейко К. Омельченко А.В., Борисов Д.О., Беззубко Б. І., Беззубко Ю. І. та інші [1-4]. Але сьогодні, дуже важливо проаналізувати відмінність міжнародної технічної допомоги, яка була надана після початку війни у 2022 році та її спрямованість.

Метою статті є проведення моніторингу міжнародних проєктів, які стосуються бенефіціару - Міністерства освіти і науки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародна технічна допомога це ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безплатні та безповоротній основі з метою підтримки України. Це також допомога у придбанні знань та навичок у відповідних сферах діяльності, зазвичай в галузі економіки та управління, яка може залучатися у вигляді будь-якого майна необхідного для забезпечення виконання завдань проєкту або програми і яке возиться або набувається в Україні для робити, з урахуванням прав інтелектуальної власності, фінансових ресурсів у національній чи наземній валюті, інших ресурсів незаборонених законодавством України, у тому числі стипендії. Міжнародна технічна допомога може надаватися у відповідності до Порядку залучення, використання та моніторинг міжнародної технічної допомоги [5].

Моніторинг проводиться Секретаріатом Кабінету Міністрів України разом з бенефіціаром та уповноваженими представниками партнера з розвитку (за згодою) під час реалізації проєкту (програми) і на заключному етапі реалізації (заключний моніторинг). Проте може проводитися будь-яким освітянином, науковцями або зацікавленою особою.

В таблиці 1 представлено побудований рейтинг та групування проєктів міжнародної технічної допомоги для МОН України, зареєстрованих в Секретаріаті Кабінету Міністрів України до війни (до 24.02. 2022 року).

Довоєнні проєкти були орієнтовані на: адміністрування та консультування освітніх центрів, професійне стажування та підтримку вищої освіти України, удосконалення лікування населення від ВІЛ захворювань, організацію трансформації компаній, розвиток антикорупційної справи в Україні та державної прикордонної служби, навчання різних громадських організацій (у тому числі транскордонній співпраці), відродження переміщених університетів та посилення їх конкурентоспроможності, децентралізацію системи освіти, інфраструктурним проєктам, навчанню збалансованості та креативності, активізацію ініціатив академічних та громадських спільнот, інтеграцію законодавства України в європейський простір, культурну та комунікаційну політику, управління відходами,

запровадження аналітичних центрів, використання та впровадження циркулярно економіки, енергоефективних технологій, успіхи та недоліків унітарної політики, механізмами верховенства права та перехідного правосуддя тощо.

Щодо реципієнтів, то до них окрім учнів, магістрів, науковців та фахівців відносяться школи, професійні училища, органи місцевого самоврядування, різні міністерства та відомства виконавчої влади, університети та інститути, державні та комунальні підприємства, громадські організації, фонди тощо.

В таблиці 2 представлено побудований рейтинг та групування проєктів міжнародної технічної допомоги для МОН України, зареєстрованих в Секретаріаті Кабінету Міністрів України після початку війни (після 24.02. 2022 року).

Міжнародна технічна допомога, яка здійснювалась після початку війни, орієнтована практично на ті ж самі цілі, що і до війни, але слід виокремити такі особливості як: зелене та безпечне суспільство, європейські зелені виміри, протидія дезінформації під час війни, пріоритети сталого економічного розвитку, миротворча освіта, екстрене відновлення мереж електропостачання, адаптація до змін клімату, циркулярна економіка у пост воєнний та пост пандемічний періоди, міграція та цифровізація населення, інклюзивне дослідження можливості жінок, міграційна політика, гендерна економічна безпека, управління людськими ресурсами, права людини, політика сталого розвитку для регіонів в умовах децентралізації, орієнтація на сталий розвиток, прогалини у формації, а також інклюзивна університетська освіта тощо. Тобто воєнна та повоєнна міжнародна технічна допомога орієнтована на підтримку України та її відродження після війни і тому проєкти і донори орієнтуються на економіку та соціальну політику, екологію, а також інші аспекти розбудови єдиного простору України, включаючи активізацію процесів децентралізації та місцевого самоврядування.

Таблиця 1. Рейтинг та групи проєктів міжнародної технічної допомоги для МОН України, зареєстрованих в Секретаріаті Кабінету Міністрів України до війни [6]

Номер проєкту	Назва проєкту	Бюджет проєкту	Валюта	Початок	Кінець	Партнер з розвитку	Реципієнт	Виконавець
5044	Національний Еразміс+ офіс в Україні	500 921 000	євро	01.01.22	31.12.24	ЄС	Громадська організація “Інститут лідерства, інновацій та розвитку”	Громадська організація “Інститут лідерства, інновацій та розвитку”
Група лідерів проєктів щодо фінансування								
4396	Підтримка реформи децентралізації в Україні/ Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку(UDU/U-LEAD з Європою: фаза II)	50 300 000	євро	01.07.20	30.06.24	Німеччина	Міністерство розвитку громад та територій України	Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ)
2354-08	Програма обміну майбутніх лідерів (FLEX)	23 850 397	дол. США	13.09.19	30.09.24	США	учні загальноосвітніх шкіл	Американські Ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS
4600	EU4Skills: Модернізація інфраструктури системи професійно-технічної освіти в Україні	21 000 000	євро	10.10.19	09.12.23	ЄС	Міністерство освіти і науки України	KfW через Український фонд соціальних інвестицій
4421-04	Продовження інституційної підтримки в рамках проєкту архітектури реформ в Україні (APU)	17 800 000	євро	24.04.20	31.08.23	ЄБРР	Громадська спілка «Фонд архітектури реформ в Україні (Фонд – АРУ)»	Громадська спілка «Фонд архітектури реформ в Україні»
1021-15	Стипендії ім. Фулбрайта	16 076 627	дол. США	08.05.02	30.09.23	США	Науковці, аспіранти, молоді викладачі, випускники вищих навчальних закладів, МОН	Інститут Міжнародної Освіти (Institute of International Education)
Група мільйонних проєктів								
2911-03	Відкритий світ	9 980 691	дол. США	12.03.13	31.12.23	США	Фахівці та лідери визначених галузей	Американські Ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS

Продовження таблиці 1.

4349-03	Удосконалення каскаду лікування ВІЛ для ключових груп населення шляхом диференційованого виявлення нових випадків та залучення до лікування, нарощення потенціалу ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» та стратегічної інформації в Україні	9 500 000	дол. США	30.09.19	29.09.24	США	Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України»	Міжнародний благодійний фонд «Альянс громадського здоров'я»
4412-03	Інтегрований розвиток міст в Україні II	9 250 000	євро	01.11.19	31.10.23	Німеччина, Швейцарія	Міністерство розвитку громад та територій України; Вінницька міська рада, виконавчий комітет Житомирської міської ради, Львівська міська рада, комунальна установа Інститут міста Львівської міської ради, виконавчий комітет Мелітопольської міської ради Запорізької області, Полтавська міська рада, комунальна організація "Інститут розвитку міста" Полтавської міської ради, Харківська міська рада, виконавчий комітет Чернівецької міської ради, виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація)	Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) ГмбХ
4389-01	Комплексна організаційна трансформація компанії	9 000 000	шв. крон	01.02.20	31.05.23	Швеція	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»
4394-02	Програма реінтеграції ветеранів	6 889 031	дол. США	11.09.19	31.05.23	США	Міністерство у справах ветеранів України, Благодійна організація «Благодійний фонд «Ветеран ХАБ++», ветерани війни	Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX)

Продовження таблиці 1.

4400-03	Сприяння розвитку підрозділу спеціального призначення ДОЗОР Державної прикордонної служби України	5 251 922	дол. США	01.01.20	31.12.23	США	Адміністрація Державної прикордонної служби України та її підрозділи і установа: Головний центр зв'язку, автоматизації та захисту інформації (військова частина 2428) м. Київ; Окрема комендатура охорони і забезпечення Державної прикордонної служби України (військова частина 1498) м. Київ; 10 мобільний прикордонний загін (військова частина 1496) м. Київ; Головний центр підготовки особового складу Державної прикордонної служби України ім. генерал-майора Ігоря Момота (військова частина 9930) м. Черкаси; Харківська окрема авіаційна ескадрилья.	Відділ з правоохоронних питань Посольства США в Україні
876-03	Викладання англійської мови як іноземної	4 941 600	дол. США	01.08.98	31.12.23	США	Середні школи, вищі навчальні заклади, інститути післядипломної освіти України (за місцями призначення добровольців)	Корпус Миру США в Україні
4469-03	Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти»	4 400 000	швейцарських франків	01.02.20	31.01.25	Швейцарія	Міністерство освіти і науки України Міністерство цифрової трансформації України Державна служба якості освіти України Івано-Франківська обласна державна, адміністрація, Луганська обласна державна адміністрація (Луганська обласна військово-цивільна адміністрація). Одеська обласна державна адміністрація, Полтавська обласна державна адміністрація Державне підприємство «ДІЯ», Громадська спілка «Освіторія» Національне агентство України з питань державної служби, Білоберізька сільська рада Івано-Франківської області, Ворохтянська селищна рада Надвірнянського району Івано-Франківської області, Галицька міська рада Івано-Франківської області, Дубовецька сільська рада Івано-Франківської області Біловодська селищна рада Біловодського району Луганської області, Новопсковська селищна рада Луганської області Попаснянська міська військово-цивільна адміністрація Попаснянського району Луганської області, Чмирівська сільська рада Старобільського району Луганської області Визирська сільська рада Одеського району Одеської області, Виконавчий комітет Кілійської міської ради Одеської області Красносільська сільська рада Одеського району Одеської області, Нерубайська сільська рада Біляївського району Одеської області Виконавчий комітет Білоцерківської сільської ради Миргородського району Полтавської області, Виконавчий комітет Мачухівської сільської ради Полтавської області Виконавчий комітет Терешківської сільської ради Полтавського району Полтавської області Решетилівська міська рада Полтавської області	ГО «Розвиток громадянських компетентностей в Україні»; Цюрихський педагогічний університет

Продовження таблиці 1.

4621-02	Трансформація університету шляхом комплексної діагностики	3 000 000	грн.	01.12.20	30.04.23	Швейцарія	Національний університет «Києво-Могилянська академія»	Благодійна організація «Благодійний фонд «Повір у себе»
4141	Підтримка у реалізації проекту "Вища освіта України"	2 870 000	євро	29.01.19	29.11.23	ЄІБ	МОН	Консорціум на чолі з Ramboll Danmark A/S (Данія) та за участю NIRAS DK A/S (Данія) і ENSI - Energy Saving International AS (Норвегія)
5025	Кращі послуги для споживачів на реформованих енергетичних ринках	1 888 750	євро	06.10.21	06.10.23	ЄС	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП)	LDK Consultants Engineers and Planners SA (Греція) на чолі консорціуму у складі Elia Grid International SA/NV (Бельгія) та Ernst & Young (Україна)
4443	Відродження переміщених університетів: посилення конкурентоспроможності, підтримка громад	1 569 838	євро	18.04.20	17.04.23	ЄС	Донецький державний університет управління; Луганський національний аграрний університет; Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	Інститут вищої освіти
4618	EU4Digital: Встановлення зв'язку між науковими та освітніми спільнотами (EaPConnect2)	1 754 000	євро	01.07.20	30.06.25	ЄС	Асоціація користувачів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі "Уран"	Асоціація користувачів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі "Уран"
4950	Сприяння розвитку професійної освіти в аграрних коледжах України (FABU), 2фаза	1 419 968	євро	01.12.21	31.12.24	Німеччина	Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» м. Київ; відокремлений структурний підрозділ «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського національного аграрного університету», м. Глухів Сумської обл.; Мирогощанський аграрний фаховий коледж, с. Мирогоща Рівненської обл.; Липковатівський аграрний коледж, с. Липковатівка Харківської обл.; Іллінецький аграрний фаховий коледж, м. Іллінці Вінницької обл.	GFA Consulting Group GmbH (ТОВ ГФА Консалтинг Груп ГмбХ) ADT Project Consulting GmbH (ТОВ АДТ Проект Консалтинг ГмбХ)

Продовження таблиці 1.

5023	Мережа гендерних аналітичних центрів: посилення спроможності для розробки передової політики, оцінки впливу, стратегічної адвокації та спеціалізованих політик комунікацій	1 111 112	євро	08.01.22	17.01.25	ЄС	Секретаріат Кабінету Міністрів України представлений Службою Віце-прем'єр міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Міжнародний благодійний фонд «Український Жіночий Фонд»	Міжнародний благодійний фонд «Український Жіночий Фонд»
4071-02	Публічно-приватне партнерство для поліпшення сантехнічної освіти в Україні	1 000 000	швейцарських франків	01.11.18	30.06.23	Швейцарія	Вище художнє професійно-технічне училище № 5 м. Вінниця, Вище професійне училище № 22 м. Сарни, Вище професійне училище № 29 смт. Володимирець. Державний навчальний заклад "Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей", Державний професійно-технічний навчальний заклад "Броварський професійний ліцей", Державний навчальний заклад "Вище професійне училище № 34 м. Стрий", Державний професійно-технічний навчальний заклад "Дніпровське вище професійне училище будівництва", Державний навчальний заклад "Запорізький навчальний центр професійно-технічної освіти", Державний навчальний заклад "Подільський центр професійно-технічної освіти", Державний навчальний заклад "Київське регіональне вище професійне училище будівництва" Державний навчальний заклад "Ковельський центр професійно-технічної освіти" Державний професійно-технічний навчальний заклад "Роменське вище професійне училище" Державний навчальний заклад "Одеський центр професійно-технічної освіти державної служби зайнятості", Державний навчальний заклад "Полтавське вище міжрегіональне професійне училище", Державний навчальний заклад "Чортківське вище професійне училище" Державний професійно-технічний навчальний заклад "Привільський професійний ліцей" Державний заклад професійної (професійно-технічної) освіти "Центральноукраїнський професійний будівельний ліцей", Державний навчальний заклад "Черкаське вище професійне училище будівельних технологій", Державний професійно-технічний навчальний заклад "Чернівецький професійний ліцей залізничного транспорту", Івано-Франківський професійний будівельний ліцей, Маріупольський, професійний ліцей будівництва, Прилуцький професійний ліцей Чернігівської області, Хустський професійний ліцей, Центр професійно-технічної освіти м. Житомира Чернігівський професійний ліцей залізничного транспорту	Швейцарська фундація технічного співробітництва з розвитку «Свісконтакт» (Swisscontact)

Група проєктів з сотнями тисяч фінансування								
2355-09	Адміністрування освітньо-консультативних центрів у Євразії	953 444	дол. США	01.01.19	30.09.24	США	Громадяни України	Американські Ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS
4786-02	Програма стажувань задля просування інновацій та підприємництва (UBL PIE)	824 972	дол. США	01.08.20	30.12.23	США	Громадяни України	Американські ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS
4685	Вдосконалення вищої сільськогосподарської освіти у Східній Україні	798 340	євро	01.03.21	31.05.23	ЄС	Луганський національний аграрний університет	Луганська обласна громадська організація “Аграрна дорадча служба”
4809	Інтеграція та адаптація іноземних студентів	747 571	євро	15.11.20	14.11.23	ЄС	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Університет економіки та права “КРОК”; Національний університет водного господарства та природокористування; Маріупольський державний університет; Державний університет “Одеська політехніка”; Сумський національний аграрний університет; Львівський національний університет імені Івана Франка; Український державний центр міжнародної освіти	Нідерландська академія бізнесу
4791	Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи	746 293	євро	15.01.21	14.01.24	ЄС	Національний університет “Львівська політехніка”; Сумський державний університет; Донецький національний університет імені Василя Стуса; Луцький національний технічний університет; Національний антарктичний науковий центр; Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти	Національний університет “Львівська політехніка”
4077-01	FY 2019 Глобальні послуги Едьюкейшн США (FY 2019 Global Education USA Services)	650 655	дол. США	20.11.18	30.09.24	США	Магістранти, аспіранти, молоді викладачі, науковці	Інститут Міжнародної Освіти (Institute of International Education)

Продовження таблиці 1.

4727	Діджиталізація економіки як елемент сталого розвитку України та Таджикистану	529 339	євро	15.11.20	14.11.23	ЄС	Міністерство цифрової трансформації України; Приазовський державний технічний університет; Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; Державний університет “Житомирська політехніка”; Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; Громадська організація Вінницька міська організація соціального розвитку та становлення окремих мало захищених категорій молоді “Паросток”; ТОВ “Компанія М-Мастер”	Університет Миколаса Ромеріса (Литва)
4395-01	Розвиток організаційної спроможності Вищого антикорупційного суду ефективно розглядати кримінальні провадження щодо корупційних та пов’язаних з ними злочинів	400 000	дол. США	27.04.20	30.09.23	США	Вищий антикорупційний суд	Відділ з правоохоронних питань Посольства США в Україні
4790-01	Міждомені компетентності для здорової та безпечної роботи у 21 сторіччі	392 807	євро	15.11.20	14.11.23	ЄС	Національний університет “Запорізька політехніка”; Київський національний університет будівництва і архітектури; Західноукраїнський національний університет	Національний університет “Запорізька політехніка”
4807	Синергія освітніх, наукових, управлінських та промислових компонентів для управління кліматом та запобігання зміні клімату	327 261	євро	15.11.20	14.11.23	ЄС	Національний університет “Львівська політехніка”; Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Університет економіки та права “КРОК”	Нідерландська академія бізнесу
4357-04	EFIGE – транскордонний комплекс. Поєднання культурної спадщини в Придунав’ї.	280 885	євро	08.02.20	07.04.23	ЄС	Виконавчий комітет Ізмаїльської міської ради Ізмаїльського району Одеської області	Повітова рада Тульча (Румунія)
4844	SAFEMED+ “Симуляційне навчання в медичній освіті для підвищення безпеки та якості обслуговування пацієнтів”	268 696	євро	15.11.20	14.11.23	ЄС	Буковинський державний медичний університет; Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського	Тбіліська медична академія ім. Петре Шотадзе
4405-03	SUMCITYNET: міста за покращення доступності і кліматично-сталу міську мобільність	246 209	євро	01.05.20	30.04.23	ЄС	Агентство сприяння сталому розвитку Карпатського регіону «ФОРЗА»; Ужгородська міська рада	Агентство сприяння сталому розвитку Карпатського регіону «ФОРЗА»

Продовження таблиці 1.

5027	SIGMED RO-UA II – Безпека пацієнтів під час хірургічних процедур і переливаннях	208 376	євро	01.09.21	31.08.23	ЄС	Благодійна організація «Фонд розвитку транскордонного співробітництва та спеціальних економічних зон» м. Ужгород, Закарпатська область (код ЄДРПОУ 26100294), Комунальне некомерційне підприємство «Центральна комунальна клінічна лікарня» (код ЄДРПОУ 01992819), Комунальне некомерційне підприємство „Ужгородська міська багатoproфільна клінічна лікарня” Ужгородської міської ради	Асоціація КРЕСТ (Сату Маре, Румунія)
4069-02	Програма професійних стажувань	178 590	дол. США	20.09.18	31.05.24	США	Фахівці у галузі міжнародного права, юриспруденції, міжнародних відносин, політології та державного управління	Американські Ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS
4364-03	Спільні дії щодо запобігання природним та техногенним катастрофам на румунсько – українському кордоні	161 374	євро	03.03.20	02.06.23	ЄС	Мамалигівська сільська рада	Комуна Концешть (Румунія)
4439-01	Посилення транскордонної промоції спільної культурної та історичної спадщини у рівнині регіону Сомеш	141 089	євро	09.04.20	31.12.23	ЄС	Гечанська сільська рада Закарпатської області	Муніципалітет Агріш (Румунія)
4724	Жан Моне Центр Європейського Союзу з циклічної та зеленої економіки	122 981	євро	12.10.20	11.10.23	ЄС	Національний університет харчових технологій	Національний університет харчових технологій
Група проєктів з десятками тисяч фінансування								
4640	Транскарпатський центр Жана Моне з дослідження європейських стратегій розвитку	99 146	євро	15.10.20	14.10.23	ЄС	Ужгородський національний університет	Ужгородський національний університет
4799	Екологічне, кліматичне та енергетичне право ЄС	72 864	євро	20.10.20	19.10.23	ЄС	Національний університет біоресурсів і природокористування України	Національний університет біоресурсів і природокористування України
4648	Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій	66 528	євро	30.10.20	29.10.23	ЄС	Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
4613	Кліматичне лідерство ЄС	63 360	євро	21.10.20	20.10.23	ЄС	Сумський національний аграрний університет	Сумський національний аграрний університет

Продовження таблиці 1.

5062	Просування цінностей ЄС у політики перехідного правосуддя	51 274	євро	01.02.22	31.01.25	ЄС	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
4647	ЄС-Східне партнерство: майбутні шляхи активізації спільних ініціатив академічних та громадянських спільнот в Україні	50 232	євро	11.09.20	10.09.23	ЄС	ГО “Українська асоціація викладачів та дослідників питань європейської інтеграції”	ГО “Українська асоціація викладачів та дослідників питань європейської інтеграції”
4800	Продовольча політика і право ЄС	44 800	євро	12.11.20	11.11.23	ЄС	Національний університет біоресурсів і природокористування України	Національний університет біоресурсів і природокористування України
4725	Європейська інтеграція екологічних стандартів для цивільної авіації в контексті сталого розвитку	42 000	євро	27.10.20	26.10.23	ЄС	Національний авіаційний університет	Національний авіаційний університет
4656	Європейська інтеграція: законодавство та Інтернет речей	41 664	євро	10.11.20	09.11.23	ЄС	Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”	Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
4741	Регулювання використання харчових добавок в різних технологіях та гармонізація європейських регламентів в Україні на шляху Євроінтеграції	41 664	євро	12.12.20	11.12.23	ЄС	Національний університет харчових технологій	Національний університет харчових технологій
5033	Чисті енерготехнології та енергоефективність: досвід ЄС	40 320	євро	01.02.22	31.01.25	ЄС	Національний авіаційний університет	Національний авіаційний університет
4783	Підготовка майбутніх педагогів до впровадження європейського досвіду формування soft skills дітей дошкільного віку та учнів початкової школи засобами театральної діяльності	40 320	євро	19.11.20	18.11.23	ЄС	Вінницький національний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	Вінницький національний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
4611	Європейська якість навчання для кращої успішності учнів	40 320	євро	23.10.20	22.10.23	ЄС	Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України	Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Продовження таблиці 1.

4723	Роль захисту споживачів фінансових послуг для фінансової стабільності в цифрову епоху: європейські підходи	40 320	євро	15.11.20	14.11.23	ЄС	Київський національний університет технологій та дизайну	Київський національний університет технологій та дизайну
4612	Європейські медійні стандарти і цінності незалежної журналістики в еру пост-правди	39 200	євро	24.10.20	23.10.23	ЄС	Запорізький національний університет	Запорізький національний університет
4663	Політика пам'яті: європейський досвід для примирення в українському суспільстві	39 200	євро	19.11.20	18.11.23	ЄС	Запорізький національний університет	Запорізький національний університет
4752	Інтеграція рамок та політик ЄС з кібербезпеки в Україні	39 200	євро	11.11.20	10.11.23	ЄС	Харківський національний університет радіоелектроніки	Харківський національний університет радіоелектроніки
4762	Демократична децентралізація як європейський досвід публічного управління	37 632	євро	28.10.20	27.10.23	ЄС	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
5000	Управління розвитком бізнесу: інтеграція європейського досвіду	35 333	євро	01.02.22	31.01.25	ЄС	Державний біотехнологічний університет (код згідно з ЄДРПОУ 44234755)	Державний біотехнологічний університет
5061	Механізм верховенства права Європейського Союзу для приватного сектору	32 742	євро	01.01.22	31.12.24	ЄС	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
4638	Диверсифікація сільського туризму через збалансованість та креативність: поширення європейського досвіду в Україні	31 584	євро	18.11.20	17.11.23	ЄС	Запорізький національний університет	Запорізький національний університет
4922	Онлайн-тренажер машинного відділення	30 670	євро	01.06.21	31.05.23	ЄС	Херсонська державна морська академія	Херсонська державна морська академія
4657	Україна-ЄС: міжкультурна комунікація в освіті	30 240	євро	18.11.20	17.11.23	ЄС	Державний вищий навчальний заклад “Донбаський державний педагогічний університет”	Державний вищий навчальний заклад “Донбаський державний педагогічний університет”
4695	Транспортна політика ЄС	30 000	євро	22.10.20	21.10.23	ЄС	Національний авіаційний університет	Національний авіаційний університет

Продовження таблиці 1.

5038	Успіхи і недоліки монетарної політики Європейського Союзу: наслідки для України	30 000	євро	21.02.22	20.02.25	ЄС	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
5024	Впровадження європейської циркулярної економіки через соціальне підприємництво як ідентичність EU4Business	30 000	євро	01.02.22	31.01.25	ЄС	Державний вищий навчальний заклад “Приазовський державний технічний університет”	Державний вищий навчальний заклад “Приазовський державний технічний університет”
4641	Ревіталізація міст – досвід ЄС для України	28 224	євро	31.10.20	30.10.23	ЄС	Львівський національний університет імені Івана Франка	Львівський національний університет імені Івана Франка
4664	Міждисциплінарний підхід до дослідження управління відходами: впровадження практики ЄС	28 224	євро	15.10.20	14.10.23	ЄС	Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя	Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
4694	Навчання цифровому підприємництву	27 778	євро	01.09.20	31.08.23	ЄС	Київський університет імені Бориса Грінченка	Краківський економічний університет
4655	Ініціатива ЄС Східне партнерство: можливості для України	26 880	євро	20.11.20	19.11.23	ЄС	Національний університет “Львівська політехніка”	Національний університет “Львівська політехніка”
5046	Україна-ЄС: Цифрові інновації встановлюють зв'язки для змін	24 000	євро	01.01.22	31.12.24	ЄС	Харківський національний університет радіоелектроніки	Харківський національний університет радіоелектроніки
5042	Підтримка політичних реформ: впровадження автоматичного визнання в мережах I-AR	9 107	євро	21.10.20	20.04.23	ЄС	ДП “Інформаційно-іміджевий центр”	STICHTING NUFFIC (центр ENIC-NARIC)

Таблиця 2. Рейтинг та групи проєктів міжнародної технічної допомоги для МОН України, зареєстрованих в Секретаріаті Кабінету Міністрів України після початку війни [6]

Номер проєкту	Назва проєкту	Бюджет проєкту	Валюта	Початок	Кінець	Партнер з розвитку	Реципієнт	Виконавець
5075	Проєкт екстреного відновлення мережі електропередачі	70 560 000	євро	25.01.23	31.12.23	ЄБРР	Приватне акціонерне товариство “Національна енергетична компанія “Укренерго“	Приватне акціонерне товариство “Національна енергетична компанія “Укренерго“
Група лідерів щодо фінансування								
5028-01	Забезпечення теплопостачання лікарень м. Кременчука	1 268 460	швейцарських франків	07.10.22	31.08.23	Швейцарія	Кременчуцька міська рада	ГО «Асоціація енерго-аудиторів України»
5026	Інвестиції в енергоефективність бюджетних будівель та вуличного освітлення в м. Рівне	1 200 000	євро	12.07.22	28.12.24	НЕФКО	Рівненська міська рада	ПрАТ “Луцьксантехмонтаж 536”, ПП “МБЛ Компані”; ПП “Рівнеспецбуд”; ТОВ “Коменергосервіс”; ТОВ “Рівнепромонтаж”; ТОВ “Інжинірінг груп ЛТД”
Група проєктів з сотнями тисяч фінансування								
5059	Вивчай та розрізняй: посилення стійкості та протидія дезінформації під час війни	662 000	фунтів стерлінгів	15.06.22	28.02.23	Великобританія	Студенти, викладачі, державні службовці, внутрішньо переміщені особи та українські біженці	Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX)
5096	Програма стажування випускників (ЕТОІ)	200 000	дол. США	01.10.22	30.09.24	США	Громадяни України	Американські Ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS
5060	Програма підтримки дистанційного навчання англійської мови для закладів середньої освіти України	175 000	дол. США	30.09.22	31.12.23	США	Міністерство освіти і науки України	Американські Ради з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS
5051	Волинський центр європейських студій: зелене та безпечне сусідство	126 388	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Волинський національний університет імені Лесі Українки	Волинський національний університет імені Лесі Українки
5071	Вивчення Європи: Освітній вимір	120 398	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка	Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

Група проєктів з десятками тисяч фінансування									
5055	Участь громадян та соціальний діалог як ключові фактори в розбудові сталих територіальних громад: успішні практики ЄС для України	59 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Полтавський державний аграрний університет	Полтавський державний аграрний університет	
5101	Економічна безпека ЄС	54 600	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет	
5056	Європейські зелені виміри	49 000	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Чорноморський національний університет імені Петра Могили	Чорноморський національний університет імені Петра Могили	
5022	Тексти за рівнями для вивчення мови	44 140	євро	01.05.22	30.04.25	ЄС	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	Віденський університет	
5112	Європейські студії для технічних спеціальностей в національному університеті «Львівська Політехніка»	43 000	євро	01.09.22	31.08.25	ЄС	Національний університет «Львівська політехніка»	Національний університет «Львівська політехніка»	
5089	Інтеграція рамок та норм ЄС в сфері індустрії блочного каменю в Україні	42 907	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Державний університет «Житомирська політехніка»	Державний університет «Житомирська політехніка»	
5122	Хороші рішення для прогалин у фармації: відповідно до Європейських пріоритетів	40 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Національний університет «Львівська політехніка»	Національний університет «Львівська політехніка»	
5123	Антикорупційна політика ЄС: ключові елементи, орієнтація на сталий розвиток, уроки для України	40 000	євро	01.03.22	28.02.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет	
5063	Кращі практики ЄС у галузі STREAM освіти для майбутніх вчителів	40 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	
5099	Міграційна політика ЄС в умовах гібридних загроз	40 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет	
5100	Гендерна безпека ЄС	40 000	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет	
5088	Світлофор політики ЄС: гендер, права, міграція та цифровізація	40 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Харківський національний університет внутрішніх справ	Харківський національний університет внутрішніх справ	

Продовження таблиці 2.

5125	Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації	40 000	євро	01.12.22	30.11.25	ЄС	Державний податковий університет	Державний податковий університет
5045	Конституційне право ЄС	37 500	євро	01.03.22	28.02.25	ЄС	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
5102	Політика стійкості економіки ЄС	35 400	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет
5114	Створення інклюзивного університетського клімату	35 333	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет
5103	Програма авторизованого економічного оператора ЄС: імплементація в Україні	35 333	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет
5098	Посилення прав і можливостей жінок в Європі заради досягнення Союзу рівності	32 000	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Державний торговельно-економічний університет	Державний торговельно-економічний університет
5124	Саморегульоване вивчення гібридних загроз і європейської безпеки	30 000	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Національний університет «Острозька академія»	Національний університет «Острозька академія»
5127	Сталість у мовній освіті та медіа: наближаючи Україну та ЄС	30 000	євро	01.03.22	28.02.25	ЄС	Волинський національний університет імені Лесі Українки	Волинський національний університет імені Лесі Українки
5113	Політика стійкого міського транспорту в Європі	30 000	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова	Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
5110	Європейська гуманістична візія в управлінні людськими ресурсами	30 000	євро	01.03.22	28.02.25	ЄС	Запорізький національний університет	Запорізький національний університет
5111	Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам	30 000	євро	01.03.22	28.02.25	ЄС	Волинський національний університет імені Лесі Українки	Волинський національний університет імені Лесі Українки
5037	Кільце Середземномор'я: регіональні студії	30 000	євро	01.03.22	28.02.25	ЄС	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
5064	Європейський зелений курс як пріоритет сталого економічного розвитку	30 000	євро	03.10.22	02.10.25	ЄС	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Продовження таблиці 2.

5065	Миротворча освіта заради консолідованої та людиноцентричної Європи	30 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Київський університет імені Бориса Грінченка	Київський університет імені Бориса Грінченка
5070	Смарт-спеціалізація: європейський досвід стратегії регіонального розвитку	30 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Західноукраїнський національний університет	Західноукраїнський національний університет
5084	Застосування принципів адаптивної архітектури у ревіталізації покинутих пам'яток архітектури спільної східноєвропейської спадщини	30 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Львівський національний університет природокористування	Львівський національний університет природокористування
5085	Стратегії ЄС щодо конкурентоспроможності, зростання та процвітання для викладання на освітніх програмах в Університеті імені Альфреда Нобеля	30 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Університет імені Альфреда Нобеля	Університет імені Альфреда Нобеля
5086	Європейський досвід адаптації до змін клімату: концепт енергетичної безпеки	30 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Західноукраїнський національний університет	Західноукраїнський національний університет
5087	Європейська інклюзивна циркулярна економіка: поствоєнний та постпандемічний модуль для України	30 000	євро	01.10.22	30.09.25	ЄС	Західноукраїнський національний університет	Західноукраїнський національний університет
5121	Права людини в ЄС	19 000	євро	01.11.22	31.10.25	ЄС	Національний університет «Острозька академія»	Національний університет «Острозька академія»
5126	Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики	11 500	євро	01.12.22	30.11.25	ЄС	Київський національний лінгвістичний університет	Київський національний лінгвістичний університет
5090	Платформа цифрової дипломатії та інклюзивних досліджень миру для молоді	10 358	євро	28.02.22	27.02.24	ЄС	Луцький національний технічний університет	Науково-освітня асоціація Divan (Туреччина)

Отже, всі проекти згруповано за обсягами фінансування. Україна отримує проекти – мільйонники, проекти, які передбачають сотні тисяч та десятки тисяч доларів США, євро, фунтів стерлінгів, швейцарських франків або гривень фінансування. Щодо великих обсягів фінансування, то найбільш крупний проєкт - Національний Еразміс+ офіс в Україні, на який надано більше 500 млн євро для Громадської організації “Інститут лідерства, інновацій та розвитку”. Дуже великий проєкт №4396, який було надано Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) та спрямований на підтримку реформи децентралізації в Україні. На нього виділено 50 млн євро. Великий проєкт №2354-08 – Програма обміну майбутніх лідерів – 23,850 млн було надана Американською Радою з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS для підтримки українських шкіл. Немалий проєкт №4600 – Модернізації інфраструктури системи професійно-технічної освіти, на який було виділено Українським фондом соціальних інвестицій 21 млн євро. Щодо проєктів під час війни, то слід виокремити Проєкт екстреного відновлення мережі електропередачі, на який було виділено 70 млн євро для Укренерго у партнерстві з ЕБРР (проєкт №5075).

Висновки. Проведений моніторинг проєктів міжнародної технічної допомоги для Міністерства освіти і науки України дозволив здійснити рейтингування цих проєктів та виділити 4 групи, зокрема: групу лідерів проєктів, групу мільйонних проєктів, групу проєктів з сотнями тисяч фінансування та групу проєктів з десятками тисяч фінансування. Слід також зауважити, що рейтинг та групи проєктів міжнародної технічної допомоги для Міністерства освіти науки України до війни та після початку війни, тобто після 24-го лютого 2023р. по спрямованості майже не відрізняється, але найбільший проєкт який був наданий за час війни, присвячено саме відновленню мережі електропередач. Проведений моніторинг проєктів міжнародної технічної допомоги дозволяє упорядкувати їх за обсягом фінансування та звернути увагу Міністерства освіти і науки України на вираховування інтересів всіх

стейхолдерів, які не залучені до проєктів у подальшій своїй роботі щодо отримання міжнародної технічної допомоги.

Література

1. Дугінець Г., Ніжейко К. Міжнародна технічна допомога в повоєнній відбудові України. *·SCIENTIA·FRUCTUOSA (ВІСНИК Київського національного торговельно-економічного університету)*, 2022. 143(3), 36–49.

2. Omelchenko A.V. Administrative and legal principles for the use of international technical assistance in ukraine. *Правове регулювання економіки*. 2017. № 16. С. 63-71

3. Борисов Д.О. Правові засади регулювання міжнародної технічної допомоги у законодавстві Великої Британії. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 3. С. 283-287.

4. Беззубко Б. І., Беззубко Ю. І. Напрями підвищення ефективності здійснення міжнародної технічної допомоги в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна* серія «Економічна», 2022, випуск 103.С.17- 23.

5. Постанова КМУ від 15 лютого 2002 р. № 153. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-п/paran18#n18>

6. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga>. (дата звернення 1.04.2023 року)

References

1. Duginets, G. and Nizheyko, K.(2022), “ International technical assistance in the post-war reconstruction of Ukraine ”, *SCIENTIA·FRUCTUOSA (BULLETIN of Kyiv National University of Trade and Economics)*, vol.143(3), pp.36–49.

2. Omelchenko, A.V. (2017), “ Administrative and legal principles for the use of international technical assistance in Ukraine ”, *Legal regulation of the economy*, vol. 16, pp. 63-71

3. Borisov, D.O. (2010), “ Legal principles of regulation of international technical assistance in the legislation of Great Britain ”, *Journal of the Kyiv University of Law*, vol. 3, pp. 283-287.

4. Bezzubko, B. I. and Bezzubko, Yu. I. (2022), “ Directions for increasing the effectiveness of international technical assistance in Ukraine ”, *Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin series "Economic"*, vol.103, pp.17-23.

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2002), Resolution “On the creation of a unified system of attraction, use and monitoring of international technical assistance”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-п/paran18#n18> (Accessed 1.04.2023).

6. Government portal (2023), available at: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga> (Accessed 1.04.2023)

Стаття надійшла до редакції 10.05.2023 р.